

فناوردگی گرایش به اعتیاد عوامل

الف) خانواده از هم گسیخته:

زمانی که خانواده انسجام کافی نداشته باشد و اعضاء در جایگاه خود نباشند، اغلب عواقب جبران ناپذیری بر پیکره خانواده وارد می شود که اعتیاد یکی از آنهاست. از عوامل مهم از هم گسیختگی خانواده می توان علت های زیر را برشمرد.

- ۱- غیبت طولانی پدر یا مادر
- ۲- مرگ یکی از اعضاء خانواده
- ۳- متارکه پدر و مادر

عوامل خانوادگی بعد از علت های فردی، بیشترین علت در گرایش افراد به اعتیاد است. خانواده اولین اجتماعی است که فرد در آن به هویت خود پی می برد و نقش های متفاوتی را در آن به دست می آورد. برخی معتقدند، خانواده بیشترین تأثیر را در گرایش به اعتیاد دارد.

در بررسی عوامل خانوادگی در می یابیم که پنج نوع خانواده آسیب پذیر وجود دارد که در مورد هر کدام توضیح مختصری می دهیم.

ب) خانواده سخت گیر:

از دیگر علت‌های خانوادگی که منجر به گرایش افراد به مواد اعتیادآور می‌شود، سخت‌گیری‌های بیش از حد در خانواده است. از مهم‌ترین علت‌های سخت‌گیری خانواده می‌توان به عوامل زیر اشاره کرد:

- ۱- وجود تضادهای فکری بین پدر و مادر با فرزند
- ۲- عدم توجه والدین به خواسته‌های صحیح و منطقی فرزندان
- ۳- تحقیر فرزندان
- ۴- پرخاشگری و تندخویی پدر و مادر نسبت به فرزندان.

فرزندان در خانواده‌های سخت‌گیر اغلب اجازه ابراز عقیده ندارند و در طول فرایند رشد اعتماد به نفس آن‌ها گرفته می‌شود و در برابر کوچک‌ترین رویداد به دلیل نداشتن توانایی در تصمیم‌گیری، به مواد اعتیادآور گرایش پیدا می‌کنند.

ج) خانواده سهل گیر:

آسان‌گیری بیش از حد در خانواده هم از دیگر عوامل خانوادگی گرایش به سوءمصرف مواد اعتیادآور است. چند مورد از عواملی که باعث می‌شود خانواده نسبت به فرزندان خود

- آسان‌گیری کند، می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد.
- ۱- مشغله پدر یا مادر یا یکی از آن‌ها
 - ۲- عدم آگاهی والدین نسبت به رفتارهایی که منجر به اعتیاد می‌شود
 - ۳- وجود ضعف‌های شخصیتی در پدر و مادر

- ۴- تأیید اعتیاد فرزندان با رفتارهای غیرمستقیم
- ۵- عدم نظارت والدین بر دوستان فرزندان

- در چنین خانواده‌هایی، وقتی پدر یا مادر وظایف خود را به شایستگی انجام نمی‌دهند، مجبور می‌شوند برای جبران این نقیصه، امتیازهایی به فرزندان بدهند، غافل از اینکه این امتیازها شرایط را برای گرایش فرد به سوی رفتارهای پرخطر فراهم می‌کند.

(د) خانواده معتاد

نتایج تحقیق‌های میدانی نشان می‌دهد، بیش از ۴۸ درصد از افراد معتاد، کسانی هستند که یا در خانواده خود معتاد داشته‌اند یا اینکه در دوران کودکی مصرف مواد را با چشم خود دیده‌اند. بنابراین، آشکار است که وجود خانواده معتاد تا چه اندازه در گرایش افراد به مواد اعتیادآور مؤثر است.

عواملی که در خانواده معتاد، اعضای دیگر خانواده را تهدید می‌کند، عبارت‌اند از:

- ۱- مصرف مواد توسط اعضای خانواده
- ۲- مشاهده مصرف مواد از سوی فرزندان
- ۳- قربانی شدن فرزندان

(ه) خانواده نابسامان:

آخرین مورد در این زمینه، وجود نابسامانی در خانواده است. عوامل مؤثر در بروز اعتیاد در خانواده‌های نابسامان، موارد ذیل است:

- ۱- پاییند نبودن به مسائل دینی و مذهبی
 - ۲- ناتوانی پدر و مادر در حل مشکلات فرزندان
- پاییند نبودن به مسائل دینی باعث می‌شود که فرد هیچ خط قرمز و محدودیتی برای خود نداشته باشد و در همین شرایط است که گرایش به اعتیاد و تجربه مواد اعتیادآور امکان می‌یابد. همچنین وقتی خانواده نابسامان باشد و والدین نتوانند مسائل فرزندان را حل کنند، فرزندان برای حل مشکلات خود به دیگران رجوع می‌کنند و خطر به‌دام افتادن آن‌ها و گرایش به اعتیاد افزایش می‌یابد.

برگرفته از کتاب: تاریخچه و علل گرایش به مواد اعتیادآور، نوشته محمد رضا حاجی‌لو - انتشارات نگاه